Aᵒ. 1829. No. 133.

# ARNHEMSCHE COURANT.

Zaturdag den 7 November.

## FRANKFORT, den 3den November.

Van de Servische grenzen wordt het volgende gemeld:

In het paleis van den pacha van Belgrado hebben, zegt men, tegenwoordig gewigtige onderhandelingen plaats, welke zoo wel tot de oorlogskosten lasting, welke de Porte betalen moet, als tot de nieuwe staats-inrigting van Servie betrekking hebben. Naar men verzekert, worden onderscheidene Grieksche en Israëlitische kooplieden door den pacha over de middelen geraadpleegd, waardoor de Porte het gemakkelijkste en spoedigste hare schuld aan Rusland zou kunnen kwijten. De pacha wordt voor een goeden financier gehouden, [illegible] hij in de militaire [illegible] en deze heeft hem tot zijnen tegenwoordigen post gevoerd. In geldzaken wint de Porte dikwijls zijnen raad in, en men schijnt dien in de tegenwoordige omstandigheden weder noodig te hebben. De vertrouweling van den pacha is een jood, *Heine* genaamd, die thans gestadig bij hem werkzaam is en waarschijnlijk het voorstel heeft gedaan, om eene vergadering der kooplieden te beleggen. Men zegt ook, dat prins *Milosch* te Belgrado zal komen, om met den pacha over onderscheidene beschikkingen te spreken. De Serviers willen in dezen prins hunnen aanstaanden hospodar zien, en verzekeren, dat, volgens de onderhandelingen te Adrianopel, Servie eene staat-regeling zal bekomen, even als de vorstendommen Moldavie en Wallachije. Ja men beweert, dat na eenen zekeren tijd de Servische vestingen, welke de Turken bezet hebben, zullen ontruimd, en aan de Serviers overgegeven worden, terwijl daarna geen Muzelman meer op Servisch grondgebied zal wonen. Hoe los alle deze geruchten zijn, worden zij echter bij menigeen voor waarheid aangenomen. — Uit Adrianopel verneemt men, dat, zoo dikwijls de Russische troepen openbare godsdienst houden, schier de gansche bevolking er heenstroomt, om er ooggetuige van te zijn. Ook aan andere plegtigheden en feestviejingen der Russen nemen vele Turken deel, [illegible] Russen en ernstige Turken dikwijls in hun [illegible] gen; want [illegible] niet meer, en voor velen schijnt hij zelfs reeds eene behoefte te zijn geworden.

## GOTHA, den 24sten October.

Ter viering van den 18den October, brandden voorleden Zondag vele vuren op de bergen van Thuringen, namelijk op den Inselberg, op de hoogten bij deze stad, en bij Hildburghausen en andere plaatsen. Uit Kahla (bij Jena) wordt gemeld: « Gevierd werd de 18den October altijd bij ons, en alle jaren vlamden de vuren op onze bergen, luidden de klokken in onze torens en knalden de vreugdeschoten in onze dalen; maar zoo luisterrijk en algemeen, als thans, is hij in langen tijd niet gevierd geworden. Meer dan 12 vuren, groote en kleine, brandden tusschen 7 en 8 uur op onze bergen aan deze en gene zijde van de Saale; ja zelfs uit de streken van het donkere Schauenbosch flikkerden zij, als uit de wolken, naar ons toe. Op den Pfaffenberg hadden zich weder, even als in het vorige jaar, de burgerzonen onzer stad verzameld. Na het uitbranden des vuurs, kwam de gansche vrolijke schare, met volle muzijk aan het hoofd, van de bergen tot binnen de stad op de markt, en daar sloot zij eenen kring, binnen welken het zanggezelschap eenige op den feestdag toepasselijke liederen zong. Eindelijk werden onder luid muzijk de overblijfselen der fakkels op eenen hoop te zamen gelegd en verbrand. Dit alles liep in de volmaaktste orde af, en met eene welvoegelijkheid, welke een nieuw bewijs oplevert van den goeden geest, die onze jeugd bezielt.

## DARMSTADT, den 3den November.

Zijne Koninklijke Hoogheid de Groot-Hertog heeft heden de staten-vergadering met eene aanspraak geopend. Z. K. H. heeft daarbij onder anderen gezegd, dat er weldra eene overeenkomst omtrent de scheepvaart op den Rijn zal gesloten worden.

## PARYS, den 3den November.

De Koning heeft den nieuwen prefect van politie tot staatsraad in gewonen dienst benoemd.

— De heer *Eynard* geeft in de dagbladen berigt, dat zijn verzoek aan de Fransche regering, om een voorschot op de leening, welke onder den bijstand van Rusland en Frankrijk ten behoeve van Griekenland zou worden gedaan, niet, gelijk men gezegd had, is van de hand gewezen, maar dat hem is te kennen gegeven, dat voor het oogenblik daarin niet kon worden getreden. Ook van de Russische ambassade heeft hij het niet [illegible] bekomen. Daar de Grieksche regering intusschen de dringendste behoefte aan geld heeft, heeft de heer *Eynard* zelve eene som van 700 duizend franken bijeenverzameld. Dit geld wordt met eenen snelzeiler, die ten koste der Fransche regering uitgerust is, naar Griekenland verzonden, en zal er den 10den of 12den dezer kunnen aankomen.

## UTRECHT, den 3den November.

In eenen brief, geschreven aan Zr. Ms. fregat *Javaan*, den 28sten October ter reede van Toulon, wordt gemeld: dat de Nederlandsche ambassadeur bij de Porte, den 25sten September te Tenedos op de brik *de* [illegible] van Konstantinopel was aangekomen, en dadelijk op *de Javaan* overgegaan met deszelfs familie en gevolg. Z. Exc. had van [illegible] men, om naar Napels te zeilen, afgezien, uit hoofde van [illegible] heid eener reize te land in het tegenwoordige jaargetijde van daar over Zwitserland naar de Nederlanden. De beide schepen (*Javaan* en *Echo*) waren op bovengemelden dag naar Malta onder zeil gegaan, en aldaar den 5den October binnen gekomen en den 18den uit de quarantaine ontslagen. Den 20sten waren de schepen naar Toulon gezeild, en aldaar, na eene goede reis gehad te hebben, den 27sten ten anker gekomen, zijnde in quarantaine tot den 8sten November.

## GEND, den 4den November.

Volgens den *Catholique* van heden, zou de factie, welke hij aanvoert, gaarne zien, dat er een ministerie van enkel protestanten wierd aangesteld. Een katholijk ministerie wil zij volstrekt niet. En waarom niet? omdat, wanneer men zeggen kon, dat zij op het kussen was, hare populariteit in gevaar zou komen; dat wil zeggen, dat zij de menigte dan niet meer tegen de protestanten en hollanders zou kunnen opruijen, en zoo haar groote doel zou missen, om, door steeds met volks-bewegingen te dreigen, eene priesterheerschappij te vestigen, welke zich van de regering als van eenen speelbal bedient.

### Van den 5den November.

Heden vult de *Catholique* eene gansche kolom met de opgave der handschriften, die aan de Staten-Generaal zullen ingediend worden. Overal teekenen de pastoors en kapellaans vooraan, en in [illegible] behooren de hoofden der besturen ook tot de [illegible]

## 'sGRAVENHAGE, den 4den November.

Bij de memorie van toelichting der ontwerpen van wetten voor de accijnsen wordt het volgende aangemerkt:

De meest belangrijke veranderingen, welke de thans bestaande wet op den accijns van het zout, bij het nieuwe ontwerp ondergaan heeft, staan in verband met de verhooging van den accijns en het collectief zegel, den vrijdom voor het ruwe zout ten dienste van den landbouw, en de verminderde korting voor de raffinade, bij de wet ter voorziening in de gewone behoeften van den staat voorgedragen.

Het nieuw ontwerp op de suiker heeft voornamelijk ten doel, om in eene wet wegens den accijns op te nemen, de bepalingen ten aanzien — van de verhooging der belasting van ƒ 9 tot ƒ 20, met uitzondering van die op de ruwe Surinaamsche en andere suiker bij art. 2 genoemd, en van welk 15 ten honderd minder en dus slechts ƒ 17 zal worden geheven, — van eene evenredig grootere afschrijving van ƒ 15 tot ƒ [illegible] voor de kandijsuiker, voor de geraffineerde broodsuiker en voor de eigenlijk gezegde lompen, welke naar buiten 's lands worden vervoerd, en — van een verhoogd collectief zegel, in het ontwerp van wet ter bestrijding van de gewone behoeften van den staat van 1830 tot 1839 gebragt.

De bepalingen in het ontwerp op den wijn vervat, zijn naar het aangenomen beginsel ingerigt, overeenkomstig de wet van den 12den Mei 1819, en wat den binnenlandschen wijn betreft, bijna geheel uit den inhoud dezer wet overgenomen.

De veranderingen daarin toegebragt en die eenige bijzondere aanmerking verdienen, betreffen:

1°. De verlenging van krediet, zoo als art. 3 der wet op de suiker;
2°. De korting voor lekkaadje en intering in entrepots, en
3°. De hoeveelheden, met welke de invoer- of uitslag, vervoer of uitvoer, naar de drie verschillende wijzen van den opslag der wijnen, dat is, met dadelijke betaling van den accijns, onder genot van krediet op termijnen of entrepots, kan of vermag plaats te hebben.

De accijns op de bieren en azijnen rust op hetzelfde grondbeginsel; hij wordt geheven, zoo als bij de wet van 2 Augustus 1822 is bepaald, per brouwte bier, en tot maatstaf daarvan heeft men genomen de ruimte der roerkuip, waarin het meel, tot de brouwte bestemd, wordt bewerkt,

Binnenlandsch gedistilleerd. De menigvuldige en om zoo te zeggen de onvermijdelijke moeijelijkheden, die men tot hiertoe heeft ontmoet, degenen die al nog te verwachten zouden zijn, de onmogelijkheid om aan de belangen niet alleen der onderscheidene provincien des rijks, maar der verschillende oorden van hetzelve te gemoet te komen, wanneer men op het denkbeeld was gebleven, om de branderijen bij voortduring te blijven onderscheiden in eigenlijk gezegde, en in branderijen tot nut van den landbouw, heeft aanleiding gegeven, tot het zoeken van eenen anderen weg, om een overwigt tusschen de branderijen in de noordelijke en zuidelijke provincien daar te stellen.

Het intrekken van het doorloopend crediet voor de wijnen heeft daar in ook veel mede gewerkt, en men is alzoo op het denkbeeld gekomen om de wet veel eenvoudiger en gemakkelijker te maken.

Men verzamelde eene commissie van een aantal branders, van verschillende klassen, uit de voornaamste provincien des Rijks, met dewelke eenige conferentien wierden gehouden, in welke men hen de grondbeginselen eener nieuwe concept-wet ontwikkelde, met welke zij alle, na rijp overleg, te kennen hebben gegeven het best genoegen te kunnen nemen.

Deze grondbeginselen, waarop de concept-wet berust, zijn de volgende:

A. Afschaffing van het doorloopend crediet, en heffing van den accijns op de fabrikaadje.

B. Aanslag voor de branders in het algemeen tegen *f* 105 per vat beslags; die volgens aangifte zal zijn beslagen of gestookt.

C. Vermeerdering van dien aanslag tot *f* 1.50 voor de genen die hunne grondstoffen eene scheikundige voorbereiding doen ondergaan, om er de graad dikte van te vermeerderen.

### TWEEDE KAMER DER STATEN-GENERAAL.

*Zitting van Woensdag den 4den November.*

Ten 2 ure wordt de vergadering geopend.

De notulen van het verhandelde in de laatstgehoudene zitting van Vrijdag den 30sten October worden gelezen en goedgekeurd; alsmede die van de twee gehoudene comités-generaal over het adres, op Maandag den 26sten en Woensdag den 28sten October. (Het verslag van deze zittingen is te vinden in ons No. 131.)

De Eerste Kamer geeft kennis, dat zij zich met bovengemeld adres vereenigd heeft en dat hetzelve op Zaturdag den 31sten October des namiddags ten 2 ure aan Z. M. is aangeboden. Aangenomen voor kennisgeving.

De commissie, welke te zamen met die van de Eerste Kamer, aan Z. M. het adres heeft overhandigd, brengt bij monde van den heer *Reyphins* in de Fransche, en den heer *G. G. Clifford* in de hollandsche taal verslag uit.

Nadat het adres aan Z. M. was voorgelezen heeft Z. M. in de Fransche taal ten naasten bij aldus geantwoord:

« EDEL MOGENDE HEEREN!

« Ik ben verheugd te zien, dat mijne gevoelens in overeenstemming « zijn met die der Staten-Generaal, en hoop, dat die eenstemmigheid « van gevoelens, gedurende de tegenwoordige zitting, nog versterkt zal « worden om, met gemeen overleg, het algemeen welzijn en de handhaving der Grondwet te bevorderen.»

De commissie wordt voor de door haar volbragte taak bedankt, voorts wordt besloten, het adres benevens het rapport der commissie te doen drukken en ronddeelen.

Is ontvangen eene koninklijke boodschap, ten geleide van een ontwerp van wet, waarbij, ingevolge art. 36 en 49 der wet van den 18den April 1827 (staatsblad No. 20) de klassen bepaald worden, tot welke, zoo wel de kantons geregten, als de arrondissements-regtbanken, met betrekking tot de bezoldiging zullen behooren. — Drukken ronddeelen en verzending naar de afdeelingen.

De Eerste Kamer geeft kennis, dat zij zich met het ontwerp van toestemming in het huwelijk van H. K. H. Princes *Marianne* vereenigd heeft. — Aangenomen voor kennisgeving.

De voorzitter gaat over tot de benoeming van eene commissie van verzoekschriften voor deze zitting. Dezelve zal bestaan uit de heeren *Pijcke, van Tuijl van Heeze, de Liedel de Well, van Dam van Isselt, Veranneman, van Genechten* en *van Alberda van Bloemersma.* In de handen van deze commissie worden gesteld een groot aantal aan de Kamer ingediende verzoekschriften, waaronder zich er ook eenige bevinden, welke in de vorige zitting te laat ingekomen waren, om daarop alstoen nog rapport uit te brengen.

Onder deze verzoekschriften vindt men er eenige tot het bekomen van vrijheid van onderwijs, requesten, welke door honderde personen onderteekend zijn; andere: als uit Gent, Poperinghe, reclameren tegen de verhooging van de opcenten der belastingen op het bier, den azijn, de suiker, het binnen- en buitenlandsch gedistilleerd; van logement- en stalhouders, verhuurders van rijtuigen en paarden uit Amsterdam, Alkmaar en Haarlem, welke verandering verzoeken in de bestaande bepalingen omtrent de paardenposterij; 93 alle roomsch-katholijke ingezetenen van de gemeente Cuijk, provincie Noord-Braband, verzoeken, dat de posten van uitgaven, omtrent de verschillende eerediensten, op de tienjarige begrooting, in overeenstemming zullen gebragt worden met het getal ingezetenen van elke eeredienst; een ingezeten uit de provincie Luik verzoekt, dat de Kamer hem eene regtbank aanwijze, voor welke hij Z. Exc. den minister van justitie kan dagvaarden; van *A. A. Ruma*, welke verzoekt dat de Kamer behoorlijke bepalingen vaststelle, omtrent de behandeling van aan haar ingediend wordende verzoekschriften; inwoners van eene gemeente uit Noord-Braband beklagen zich, dat hun burgemeester te gelijk Notaris is; de heer *Ryckem*, uit Luik, verzoekt de afschaffing der stokslagen aan de militairen; de heer *van Sevendonck* geeft eenige denkingen op over de oogziekte onder de militairen in het Nederlandsche leger; eenige leden van een gemeente-bestuur in de provincie Luik, verzoeken dat hunne gemeente onder een ander kanton-geregt moge gesteld worden, de heer *de Grand*, van Brussel, verzoekt een billijken maatregel der Kamer, ten einde eene gelijke verdeeling der ambten en bedieningen, tusschen de ingezetenen van het Noorden en het Zuiden te verkrijgen; ingezetenen uit Noord-Braband protesteren tegen de toelating van den heer *Luijben* als lid der Kamer; ingezetenen van Wildervank, provincie Groningen, komen op tegen de bestaande wet op de patenten; enz. — Alle deze verzoekschriften worden aan de commissie verzonden.

Van eenige boekwerken wordt aan de Kamer hulde gedaan; dezelve zullen in de boekerij worden geplaatst.

Niets meer aan de orde van den dag zijnde, wordt de vergadering gescheiden zonder bepaalden tijd van volgende bijeenkomst.

## *Mengelwerk.*

### STAATKUNDIGE TEGENPARTY.

### III.

Hetgeen wij in No. I (1) dezer rubriek van de wegschuilende huurlingen of herdertjes, en van de volkshoopjes, (*les masses*) waarover zij zich het staatkundig herderschap (in 't geniep evenwel) aanmatigden, te kennen gaven, was niet misgezien: de ellendige stafvoerdertjes waren er wel; zij werden ons zelfs door onze weg- en spraakkundige gidsen, in het zuiden, met den vinger aangewezen; maar zij preekten, men nog niet, hardop, tegen de volkshoopjes; en zoo zij hunne kuddekens tot het teekenen van de bekende armzalige verzoekschriften aan de Tweede Kamer opzetten en aanhitsten; 't was slechts in biechtstoelen, huis- en herbergbezoekingen, en andere binnenskamersche verrigtingen. Nu komen zij echter uit den hoek, en stellen zich, openlijk, aan het hoofd van de teekenaars en herteekenaars; en prediken, niet in het Fransch, 't welk noch zij, noch hunne lammeren verstaan, maar in het Nederlandsch, de overbergsche leer der hedendaagsche Broeder-Kornelissen; zoo dat wij nu welhaast, zonder bril of andere kunstglazen, waarvan wij ons te voren moesten bedienen, zullen kunnen zien van welk een gehalte de eigenlijke en ware tegenpartij is, waartegen, wij zullen niet zeggen, de binnenlandsch-ministeriele, maar de verlichte staatkundige tegenpartij (indien het niet beneden hun fatsoen ware) te velde zouden moeten trekken. Evenwel zij heeft reuzenstappen gedaan, en is, oppervlakkig beschouwd, al zeer ver op den weg, om van tegenpartij, eene soort van heerschende partij te worden; en na het besluit van den 2den October, heeft zij althans geen reden om te wanhopen, van te eeniger tijd onder de bescherming van den generaal ROOTHAAN, hetzij dan, in zijn eigen hoogen persoon, of bij hoogstdeszelfs bezworen volmagt, eene soort van tegenregering, of regering in eene regering te worden. — Nog twee of drie vergunningen van dezen aard, en zij zijn er!

Maar laat ons nu evenwel eens zien, of er dit, behoudens de grondwet, maar zoo door kan! Want als het naar het verlangen van den *Catholique des Pays-Bas* gaat, is dit toegevende besluit nog niet wat het zijn moet: het is maar een besluit; en, juist daarom, bevalt het hem niet; en de koninklijke woorden: « *uit onze* EIGEN VRYE *beweging*,» doen zien, dat het eene vergunning is.

Maar wat moest het dan zijn? — Iets meer. — En als het iets meer ware, wat zou er dan voor in de plaats moeten komen? — Als wij de verborgen meening van het *meer zijn dan een besluit* wel vatten, dan zou dit *besluit* (mits vermeerderd en verbeterd, in den ultramontaanschen geest) niet alleen eene *wet*, door de Staten-Generaal aangenomen, en door den Koning bekrachtigd; maar eene onverbreekbare staatswet moeten zijn; en wat dan anders dan een geestelijk aanhangsel van de grondwet? — Het besluit, gelijk het daar ligt, verwerpt hij, en wel met deze woorden: « *Nous repoussons, comme attentoire à nos propres droits,* « *comme condition d'esclavage, toute concession que l'on voudrait nous* « *accorder au detriment de nos concitoyens.*»

Maar wanneer er nu zulk eene wet ingevoerd wierd, niet als vergunning, niet als een besluit (dat des noods herroepen zou kunnen worden) maar als eene grondwettige en onherroepelijke vrijheid (*libre comme la pensée*, zegt hij); toegestaan aan geestelijke onderwijzers, die niets anders dan pauselijke bullen enz. enz. te gehoorzamen hebben; dan zal men (dit spreekt van zelf) zonder dat de Koning het zal mogen beletten, of er zich mede bemoeijen, de geheele Overbergsche theorie mogen onderwijzen. — En wat behelst deze theorie al zoo? — Onder andere hoofdpunten dit: dat men de ketters moet uitroeijen; dat de heilige stoel de Koningen in den ban mag doen; de onderdanen van de gehoorzaamheid aan den Koning mag ontslaan; zonder nog van andere kleinigheden te reppen. Dit is de vrijheid, die men ingevoerd wil hebben; en de Katholieke schandbladschrijver zal het zelf niet ontkennen, dat dit alles deze theorie behoort, waarvoor hij en zijne napraters vrijheid van onderwijs willen hebben. En wanneer zij het, mits ter goeder trouw, ontkenden, zouden zij daardoor slechts bewijzen, alsijke botmuilen in hun eigen *Lamenistische* en *Vonhallersche* stelsel te zijn.

Laat ons nu het een en ander eens naast de grondwet leggen, en zien of ons staatsregt zulk eene vrijheid van onderwijs, zulk eene geestelijke magt, die dit naar welgevallen zou mogen regelen, en zulk eene slinksche uitlegging van het concordaat, ten aanzien van kerkelijke en schoolsche leeringen, dulden kan; en of het niet tot de regten, ja, tot de pligten des Konings behoort, daartegen met al de magt, welke de Grondwet het hoofd van den staat daartoe in handen gesteld heeft, te waken!

En dan gelooven wij, dat het *zesde hoofdstuk* van de grondwet zoo duidelijk, zelfs dan voor hem, die lezen en schrijven kan, volstrekt noodig was, dit laatste leert: want zoo het *eerste* § van het 1ste artikel aan den Koning de zorg opdraagt, dat geen godsdienst gestoord worde in de vrijheid van uitoefening, die de grondwet waarborgt, het tweede § wil, dat hij tevens zal zorgen, *dat alle godsdienstige gezindheden zich houden binnen de palen van gehoorzaamheid aan de wetten van den*

(1) Zie No. 75 Arnh. Courant van den 25 Junij 1829.

[illegible] — Zou het nu, denkt men, noodig zijn voor hen, die de Hemel [illegible] met een zeer gewoon menschen-verstand begaafd heeft, te bewijzen, dat het onderwijs van de bovenstaande godsdienstige leeringen, geheel buiten de palen van die gehoorzaamheid liggen? En wanneer art. 195 zegt: « Geene openbare oefening van godsdienst kan worden belemmerd, dan in gevalle dezelve de openbare orde of veiligheid zoude « kunnen storen:» zou er dan veel geestkracht toe noodig zijn, om daaruit af te leiden, dat eene godsdienst-oefening, waarbij de ingezetenen opgehitst worden om eischen te doen, omtrent zaken, die bij uitsluiting aan de magt des Konings opgedragen zijn, volgens de grondwet wel degelijk belemmerd mogen ja moeten worden? Zou, bij voorbeeld, een boeren- of stedelijke *Heeroom*, of een *Broeder Cornelis* van de 19de eeuw, niet buiten die palen gaan, wanneer hij in zijne sermoenen, zich met zijne schapen het regt aanmatigde, om den Koning te dwingen, een verbond of verdrag, en dus ook een concordaat zoodanig ten uitvoer te brengen, als zij zulks in hunne wijsheid begrepen? Of heeft het 58ste art. den Koning het regt niet gegeven, om zulke verdragen, zelfs zonder kennisgeving aan de beide Kamers, te sluiten? — En wanneer het nu, bovendien, ook waar is, dat aan *alle godsdienstige gezindheden, in het Koningrijk bestaande, gelijke bescherming verleend wordt* (art. 191); zou dan de ultramontaansche gezindheid, in weerwil van de overige Katholische en Protestantsche gezindheden, zelfs in zulke misbruiken moeten beschermd worden; zou, daar, volgens art. 192, *de belijders der onderscheidene godsdiensten dezelfde burgerlijke en politieke voorregten genieten*, juist deze [illegible] een voorregt bezitten, dat aan niemand in den staat toegekend kan worden; om, namelijk, een kerkelijke hierarchie tot eene staatsmagt, en dus eene regering in de regering te vestigen? Want zulks zou inderdaad het geval zijn, wanneer zij hunne boven omschreven leer vrijelijk mogten onderwijzen. En of alsdan eene kweekschool van zakkenrolders wel gevaarlijker zou zijn, zou nog te bezien staan.

Niets minder, ondertusschen, wil de tegenpartij; en zij wil dit ultramontaansche onderwijs niet op eene bedekte, maar vrij openlijke en dreigende wijze.

't Is wel waar, dat zij tot nog toe met kindervuistjes dreigen, daar men zoo geheel boos niet om worden kan, als men wel moest, omdat het belagchelijke de stoutheid dezer jongensstreken overtreft; maar het wordt toch ook tijd, te zorgen, dat het niet volstrekt noodig worde, al de kracht van het JE MAINTIENDRAI en de eerste afdeeling van den koninklijken eed (art. 53) in te roepen.

Maar het wordt ook tijd, dat de alleen wenschelijke staatkundige tegenpartij uit haren slaap herrijze!

Het moet den middenkenden, en met den goeden geest des tijds meêgaanden in den lande, en hun, die zich herinneren, wat, na de afschudding van het Spaansche juk, het Nederlandsche volk zedelijk groot gemaakt, en zijn volksgeest ten voorbeeld van de overige volken van *Europa* gesteld heeft; het moet, zeggen wij, dezen waren *liberalen* niet genoeg zijn, hunne stem te verheffen tegen de ongelukkige teruggaande stappen der regering, tegen de onberaden vergunningen aan de in den grond huns harten BALTHAZAR-GERARDS-gezinden, in het noorden zoo wel als het zuiden, het moet hun niet genoeg zijn, zich, waar dit met vrucht geschieden kan, te verzetten tegen [illegible], en wanneer zij de [illegible] staatshoofden, die met allerhande drogredenen, waartoe hunne nog niet gesloten harsentjes in staat zijn, de grondwet door de grondwet zoeken te vernietigen; maar men moet het den vorst en tevens der natie kenbaar maken, wie en *welke* het zijn, die, hetzij dan uit domheid en onwetendheid in den loop der zaken, hetzij uit onuitvoerbare Franschgezinde kwaadwilligheid het schip van den staat naar de gevaarlijkste klippen heen sturen.

Men heeft, sedert eenen geruimen tijd, allerlei soort van onzin, zoo wel *vóór* als *tegen* de verantwoordelijkheid der ministers uitgekraamd, en met dit stompe wapen, daar niets meê uit te voeren is, geschermd. Ook wij zijn voor eene *welbegrepene* verantwoordelijkheid, en snakken naar een' hoogen raad, voor welken, volgens art. 177 der grondwet, niet slechts de ministers, maar ook de leden van de Staten-Generaal, de leden van den Raad van State, de commissarissen van den Koning in de provincien enz. enz. te regt zullen moeten staan; en daar het volgende art. (178) ons eene wet belooft, waarbij nader bepaald moet worden, welke die enz. enz. zullen moeten zijn, hopen wij, dat die hooge raad ook zijne armen zal kunnen uitstrekken naar die opper-heerooms, die verzuimd mogten hebben den eed te behartigen, die zij zelf beleven moeten, en hun onderhoorigen moeten doen beleven.

Inmiddels, evenwel, en terwijl wij zulk eenen hoogen raad te gemoet zien, moet het oogmerk, waartoe dit opper-geregtshof in de grondwet gevorderd wordt, niet uit het oog verloren worden, en wij mogen het het hoofd des staats, met den eerbied dien wij hem verschuldigd zijn, en wel om dien eerbied zelven toeroepen: — « Gij hebt het uwen kin« deren bezworen, *onder geen voorwendsel hoegenaamd te gedoogen* « *dat er* van de grondwet *afgeweken worde*. Bij de heilige schim van « vader WILLEM, wiens geest over deze landen zegenend zweeft, smee« ken wij het u: hoed ons, hoed u zelven, voor die soort van vrijheids« predikers, die, terwijl zij van de onschendbaarheid des Konings eenen « grooten ophef maken, u gaarne van uwe getrouwste raadslieden beroo« ven zouden, om u in de handen te leveren van hen, die u gaarne die « magt van handhaving afhandig zouden willen maken!»

En gij, vooral, vertegenwoordigers van een vrij en onafhankelijk volk, ziet wel naauwkeurig toe, telkens wanneer u, in deze zitting, welke zoo veel behoort te beslissen, wetten voorgelegd worden, welke met deze handhaving in het naauwste verband staan. Verwerp *die* vrijheid, om welke te verkrijgen de onmondige slaven der priester-heerschappij en het schuim der dagblad-schrijvers zich heesch schreeuwen. Het moet u niet genoeg zijn, dat de letter der grondwet ongeschonden blijve; ook de geest moet bewaard worden; en deze, vooral, duld niet, dat het opkomend geslacht de prooi worde van dweepers of huichelaren, wier belang het is, hen, die zij als hunne onderhoorigen beschouwen, in eene eeuwige onmondigheid te houden.

De eer onzer zuidelijke gewesten, welke men geheel verkeerd beoordeelt, wanneer men de aldaar heerschende volksgeest naar het ellendige gesnap eeniger aan de factie verkochte oproerkraaijers afmeet, vordert ook, dat hetgeen de welgezinde en gegoede middenstand als deszelfs waar belang beschouwt, niet gelijk gesteld worde, met dat van de natie geheel verwreemde belang, 't welk sommige hunner vertegenwoordigers, tegen den geest des volks aan, verdedigen. Wij hebben deze onverbasterde Belgen (en zij zijn niet schaarsch) in dezen middenstand bespied, en doen bespieden; en, wat meer dan dit alles zegt, onze verlichte Koning, en die niet gewoon is, door de oogen van zijne staatsraden en ministers te zien, als het op de hooge belangen van het land aankomt, heeft er zich nog beter dan onze reizende gidsen, vooral in *Vlaanderen*, van kunnen overtuigen.

Ook van dezen kant zal men de ware, dat is de verlichte, de met den geest der negentiende eeuw overeenstemmende staatkundige tegenspraak overheerlijk op zien dagen, niet slechts tegen verkeerde of kortzigtige ministers en staatsraden, maar ook tegen scheefziende volkstolken in de Tweede Kamer en elders; maar allerbijzonderst, tegen dat onzigtbare geestelijke ministerie, welks rijk alleen door domheid ondersschraagd kan worden; ook daar begint men hoe langer hoe meer in te zien, dat het onderwijs tot nog toe niet te vergeefs in de handen der regering geweest is, en dat deze alleenhandel (zoo men het dien naam geven wil) tegen den aard der gewone *monopolisten* aan, een algemeen nut verschaft heeft; en wel zóó, dat men dikwijls in verzoeking geraakt, om te gelooven, dat de regering zelf een gedeelte uitmaakt van de maatschappij: *tot nut van 't algemeen*.

Van het zoogenaamde liberale aanhangsel der Overbergsche oppositie, zullen wij, wanneer wij daaromtrent eenige nadere berigten [illegible] wonnen hebben, in No. IV eenige woorden in het midden brengen. Men zou dit *accessorium* (want meer is het niet) ook het *publicistische* aanhangsel kunnen noemen.

## ARNHEM.

Er zijn er hier, die willen, dat de luit.-kolonel, kommandant onzer dienstdoende schutterij, Z. K. H. den kolonel-generaal der schutterijen, van *Terveuren* naar *'s Hage* niet blootelijk is nagereisd, om Z. K. H. van de verknochtheid en den ijver van zijn korps de verzekering te geven, hetgeen, op het voorbeeld der andere schutterijen, bij eenen gewonen brief had kunnen geschieden; maar dat deze reis en dat bijzondere gehoor met gewigtige belangen en verbeteringen van dit wapen in verband zouden staan, en welligt nieuwe veranderingen in de zamenstelling, uitrusting en wapenoefening dezer korpsen zoude kunnen te weeg brengen. Wij durven echter voor de echtheid dezer berigten in geenen deele instaan; maar meenen dat dezelve nadere bevestiging behoeven.

## GESCHIEDKUNDIGE HERINNERINGEN.

Den 6den November 737 overleed de eerste bisschop van *Utrecht*: WILLEBRORD en werd in de door hem gestichte abdij *Epernach*, bij *Trier*, begraven. Deze bisschop heeft hier te lande vele kerken gesticht en zich door zijne prediking beroemd gemaakt. Te *Heilo*, in *West-Vriesland*, is nog de *Willebrords*-put bekend, welke op zijn bevel gegraven en met een wonderdoend water voorzien zou zijn. Hij leefde onder de regering van Paus SERGIUS I, van wien hij de volmagt verkreeg om het Evangelie onder de *Vriezen* te prediken en zich als [illegible] bisschop te doen wijden.

Den 6den dito 1685 werd de plegtigheid om het beeld van den Paus te verbranden, in *Engeland* afgeschaft.

Den 7den dito 1332 voegde *Lucern* zich bij de Zwitsersche eedgenooten.

Den 7den dito 1672 staken 500 Franschen het dorp *Abcoude* in brand.

## ARNHEM, den 7den November.

Het water is hoog in den *Rijn* aan de Paal:

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| Den 6 Nov. | 2 El 7 Palm 0 Duim; | gewassen 0 D., | gevallen 0 D |
| Den 7 dito | 2 El 7 Palm 0 Duim; | gewassen 0 D., | gevallen 0 D |

Heden overleed, tot bittere droefheid van mij en onze zeven kinderen, uit dit en vorig huwelijk, mijne dierbare Echtgenoote Vrouwe *A. Ma. H. J. VAN OVERVELDT*, geb. *DUYCKER*, in den bloeijenden ouderdom van nog geen 26 jaren.

PRESIKHAAF, bij ARNHEM,
den 1sten November 1829.

Mr. S. J. VAN OVERVELDT.

## AMORTISATIE-SYNDICAAT.

### *VERKOOPING.*

De AGENT van het DOMEIN te *TIEL* zal, Vrijdag den 13den November 1829, des voormiddags om elf uren, ten overstaan van het Hoofd des Plaatselijken Bestuurs van [illegible] ze in herberge van de Weduwe *VAN ARKEL*, in het Veerhuis te *Beest*, publiek aan de meestbiedenden in perceelen verkoopen: ongeveer zes en twintig Bunders RYSWAARDEN HOUT, staande onder den Polder *Acquoy*, Gemeente *Beest*.

Zullende drie dagen voor den Verkoop, het voorschreve Hout in perceelen zijn afgedeeld en genommerd.

Waarvan de Conditien te lezen zijn aan het Bureau van den Heer Administrateur der Domeinen in het Eerste Ressort, te *Arnhem*, ter Secretarie van de Gemeente *Beest* en ten Kantore van voornoemden Agent te *Tiel*.

De Agent voornoemd,
J. RAGAY.

† † † De POST van VROEDVROUW door overlijden vacerende, in de Gemeente *Heerde*, worden alle behoorlijk geadmitteerde personen, naar dien post willende dingen, opgeroepen, zich in de maand November 1829 bij vrachtvrije brieven en voldoende attesten, te adresseren aan den Ondergeteekenden Burgemeester van *Heerde*; het traktement bedraagt honderd gulden.

N. S. VAN MEURS.

† † † De vereenigde POSTEN van SCHOOL-ONDERWYZER, KOSTER en VOORZANGER, te *Oldebroek*, nabij *Elburg*, open gevallen zijnde, worden Onderwijzers van den Tweeden Rang, en van Getuigschriften van goed zedelijk gedrag en godsdienstig gevoelen voorzien, uitgenoodigd, zich als mededingers naar die Posten, in persoon of door vrachtvrije brieven, aan te melden bij den Burgemeester van *Oldebroek*, voor of op den 20sten November aanstaande.

De voordeelen, aan deze Posten verbonden, bestaan in vrije Woning, Tuin- en Groengrond, in een jaarlijksch Traktement van *f* 510.50 en in die van het houden van Avondschool en het leveren der Schoolbehoeften.

Het vergelijkend Examen is bepaald op den 14den Januarij 1830.

---

§ § § Mr. *J. BUSGERS*, Notaris te *Arnhem*, zal den 11den en 25sten November 1829, telkens 's namiddags om 3 uren, in het Logement de *Groote Zwaan*, te *Velp*, publiek doen inzetten en verkoopen:

Een stuk BOUWLAND, het *Brouwersland*, groot 42 Roeden; een stuk DITO, *de Pas*, groot 36 Roeden, een stuk DITO, groot 42½ Roeden, een stuk DITO, de *Langeakker*, groot 28½ Roeden, en een stuk DITO, *het Weezenstuk*, groot 70 Roeden. Alle in den *Enk*, onder *Rheden* gelegen.

---

§ § § Mr. *N. G. FRANCKEN*, Notaris te *Elst*, zal, namens den Hoog Wel Geboren Heer *F. G. BARON VAN LYNDEN VAN HEMMEN*, op Vrijdag den 20sten November 1829, bij inzet, en den 4den December daaraan, bij toeslag, des voormiddags ten 10 ure, ten huize van den Kastelein *DERKSEN*, te *Hemmen*, publiek verkoopen:

1o. Eene HOFSTEDE, No. 4, met een streepje UITERWAARD, voorts eenen BOOMGAARD en ELZENPAS, onder *Andelst*, aan den *Bandijk*, zamen groot circa 5 Bunders.

2o. Eene WEIDE, van 1¾ Bunder, onder *Hien*, in de *Zandvoort*. En

3o. Twee UITERWAARDEN, onder *Heteren*, een groot 10 en een 5 Bunders; alles bij Biljetten breeder omschreven.

---

† † † Mr. *N. G. FRANCKEN*, Notaris te *Elst*, zal, op Dingsdag den 1sten December 1829, bij inzet, en den 15den daaraan, bij toeslag, des voormiddags ten tien ure, ten huize der Erven *AALBERS*, te *Elst*, publiek verkoopen: een, vooral voor het doen eener Winkel wel ingerigt, voor weinige jaren nieuw gebouwd HUIS, staande aan het einde der dorpstraat van *Elst*, voorzien van vier KAMERS, KEUKEN, KELDER en ACHTERHUIS of STALLING, voorts met daarbij gelegen TUIN en BOOMGAARD, zamen groot circa 20 Nederlandsche Roeden.

---

VERKOOPING

*Bij Arrest op Onroerend Goed, te weten, van:*

Eene WEIDE, de *Potsmate* genaamd, gelegen in het *Angerlosche Broek*, Gemeente *Angerlo*, Kanton *Doesborgh*, Arrondissement *Zutphen*, groot ongeveer zeven Bunders, belendende ten noorden aan den gemeenen weg van *Zevenaar* op *Doesborgh*, ten oosten aan eene Weide, het *Veldslag* genaamd, toebehoorende aan *GERRIT GERBRANDS*, en ten westen aan Weidegrond van *GERRIT HARMSEN HEKINK*, het *Schoorsche Veldslag* genaamd, welke Weide de *Potsmate* in pacht gebruikt wordt bij den Heer *JAN VERMEER* te *Zevenaar*.

Ingezet op . . . . . *f* 1500.

Ter requisitie van den Heer *EBBO WILLEM VAN VOLBERGEN KIERS*, buiten beroep, wonende te *Doesborgh*, voor wien domicilie en Procureur is gesteld bij den Heer Mr. *HENDRIK JAN THOOFT*, Procureur bij de Regtbank van en wonende te *Zutphen*.

Ten laste van *GERRIT MEIJER* en *JOHANNES MEIJER*, beide Landbouwers, wonende in de Buurtschap *Huthum*, Burgemeesterij *Elten*, benevens van *HENDRIK MEIJER*, Landbouwer, wonende te *Emmerick* en *ARNOLDUS MEIJER*, Tabaksplanter, wonende te *Halteren*, Gemeente *Bemmel*, Arrondissement *Nijmegen*, allen in kwaliteit van Erfgenamen van hunnen Vader *DERK MEIJER*, gewoond hebbende en overleden in de Buurtschap *Huthum*, Burgemeesterij *Elten* voornoemd.

Welk Arrest op Onroerend Goed is daargesteld bij Proces-Verbaal van den Deurwaarder *GERRIT EBBINK VAN DIJCK*, van den negentienden Junij 1800 negen en twintig, overgeschreven ten Kantore van Hypotheken te *Zutphen*, den tienden Julij des gemelden jaars, en ter Griffie van de Regtbank in dezelfde Stad, den achttienden van laatstgenoemde maand Julij, van welk Proces-Verbaal kopij is gegeven aan den Burgemeester der Gemeente *Angerlo*, den Heer *J. JANZEN*, en aan den Griffier van het Vredegeregt des Kantons *Doesborgh*, den Heer *W. J. DE RIDDER*.

De drie vereischte afkondigingen hebben successivelijk van veertien tot veertien dagen ter Rolle plaats gehad.

De voorloopige toeschatting zal geschieden ter rolle van Geregtelijke Uitwinning van de Regtbank te *Zutphen*, op Dingsdag den zeventienden November achttien honderd negen en twintig, des morgens ten tien ure.

*In fidem*

(*get.*) H. J. THOOFT,

*Procureur.*

---

† † † Met den eersten Mei 1830 wordt TE HUUR aangeboden, het BUITENGOED *Kiefskamp*, vrij van overstrooming en bijzonder geschikt voor Zomer- en Winterverblijf, gelegen nabij het Dorp *Vorden* en den Straatweg van *Zutphen* op *Winterswijk*.

Nadere informatien zijn te bekomen bij *B. AREND SEN RAEDT*, te *Lochem*.

---

† † † De KOREN-MOLEN, genaamd de *Steevelaarsche Molen*, en WOONHUIS, met daarbij gelegen LAND en eenige LOSSE LANDERYEN, alles gelegen bij *Goor*, Arrondissement *Almelo*, zullen in het openbaar worden verkocht; de inzate zal plaats hebben den 25sten November 1829 en den finalen verkoop op den 3den December aanstaande en de nadere aanwijzing geschieden door den Eigenaar.

---

† † † *PETRUS HENRICUS VAN FENEMA*, openbaar Notaris, residerende te *'s Hertogenbosch*, hoofdplaats van de Provincie *Noord-Braband*, zal, uit kracht van Regterlijk gewijsde, ten overstaan van het Vredegeregt te *'s Hertogenbosch*, in het openbaar en voor alle man verkoopen: de TIENDEN, afkomstig van wijlen den Hoog Edelen Geboren Heer *GRAVE MAXIMILIAAN HENDRIK LAURENS DE HAEN*, gewoond hebbende en overleden den 25sten Februarij 1823, te *Neufchâteau*, Provincie *Luik*, te weten:

Eerste koop. TWEE DERDE GEDEELTEN van de groote KOORNTIENDE, geheven wordende onder den Dorpe van *Roekel*, Kanton *Gemert*, Arrondissement *Eindhoven*, Provincie *Noord Braband*, waarvan het andere een derde gedeelte toebehoort, aan den Heer *J. J. A. VAN WILLIGEN*.

Zuivere opbrengst van de geheele Tienden.

| | | | |
|---|---|---|---|
| Ao. 1818 | *f* 5017. | Ao. 1824 | *f* 1448. |
| » 1819 | - 3190. | » 1825 | - 1276. |
| » 1820 | - 2069. | » 1826 | - 1812. |
| » 1821 | - 1499. | » 1827 | - 2116. |
| » 1822 | - 1187. | » 1828 | - 2125. |
| » 1823 | - 2145. | » 1829 | - 2661. |

Tweede koop. De GROVE en SMALLE TIENDEN, geheven wordende onder de Dorpen van *Oirschot* en *Best*, Kanton *Oirschot*, Arrondissement *Eindhoven*, Provincie *Noord-Braband*, rijdende met de Tienden, toebehoorende aan 's Rijks Domeinen en *JONKVROUWE VAN BOMMEL*.

Zuivere opbrengst.

| | | | |
|---|---|---|---|
| Ao. 1819 | *f* 2661. | Ao. 1825 | *f* 953. |
| » 1820 | - 2107. | » 1826 | - 1411. |
| » 1821 | - 1380. | » 1827 | - 1595. |
| » 1822 | - 1035. | » 1828 | - 1691. |
| » 1823 | - 1387. | » 1829 | - [illegible] |
| » 1824 | - [illegible] | | |

Deze Verkooping zal geschieden te *'s Hertogenbosch*, in het *Stads Koffijhuis*, bewoond wordende bij *JAN VAN DUUREN*, op Donderdag den 19den November 1829, des avonds ten 6 ure, provisioneel, zullende veertien dagen daarna, en dus op Donderdag den 3den December 1829, ter plaatse en ure voorschreven, de finale Verkooping plaats hebben.

Nadere informatie te bekomen, ten Kantore van den Notaris *VAN FENEMA* voornoemd.

---

† † § De Ondergeteekende met primo November zijn HUIS en BAKKERY in huur overgedaan hebbende aan zijnen Knecht *DERK HOFFMAN*, bedankt alle zijne geëerde Kalanten en Vrienden, voor de, gedurende 27 jaren, in die betrekking van Hun Edele genotene begunstiging en beveelt zijnen genoemden Knecht voor het vervolg in Hun Edele gunst aan, niet twijfelende of dezelve zal zich die begunstiging, door eene voortdurende goede bediening zijner Kalanten waardig maken, te meer daar hij, gedurende zijne 13 jaren dienst bij de Ondergeteekende zich de behandeling van Brood en Beschuit eigen, zoo heeft eigen gemaakt, dat de Bakkerij zonder eenige verandering op den ouden voet zal worden gecontinueerd.

*Arnhem*, den 2den November 1829.

A. BLANKENBERG.

---

*** *J. OOMKENS*, te *Groningen*, is door aankoop eigenaar geworden van de nog voorhanden zijnde Exemplaren van

I. J. A. Hurst, *Theorie der hedendaagsche Muzyk*, in 2 deelen, gr. 8vo., en 20 bladen Muzijk-Platen, waarvan de prijs voorheen was *f* 10 — doch nu, zoo lang de voorraad strekt, aan de eerstkomenden zal worden afgeleverd voor *f* 3-90. Dit werk, waarin de opsteller zich vooral heeft toegelegd op duidelijkheid, is juist daarom bijzonder geschikt tot eigen onderwijs, zonder behulp van een leermeester; terwijl de Muzijkplaten, alles tot opheldering van moeijelijke vraagstukken afdoen. Het bevat voorts niet alleen *de leer der accoorden*, van den *contrapunt* en *de compositie*, maar men vindt er ook het een en ander in, over de *Geschiedenis der Muzyk*, hetgeen dit werk voor het gebruik des te aangenamer en onderhoudender maakt.

II. Hazeu, en zoon, *Nieuwe Stichtelijke Liederen* voor de Huisgezinnen en Gezelschappen der Christenen; met nieuw gecomponeerde Zangwijzen, die even zoo gemakkelijk als de Psalmen gezongen en gespeeld kunnen worden; door Dirk van der Heyden, Ns. 2001, met 113 Muzijk-platen, gr. 8vo., in twee deelen compleet à *f* 4-70.

---

Te ARNHEM, bij C. A. THIEME, Boekdrukker.